

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 10. Linguæ venenum mortiferum est infamatori, infamato, & auditori: ideo laqueus vocatur malus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

ignis infernalis. *Inflammatà à gehenna*; loquitur D. Iacobus. Optime de illo proloquitur; qui detrahere incipit; lingua huic incalcescit. Quo igne Infernali dicit Apostolus: *Inflammatà à gehenna*; efficaa adeo est ignis inferni, ut nosset hic eius comparatione, minor sit quam ipse pictus: qui devorat animas ipsosque demones, pueros spiritus. Et cum ita sit ut lege naturæ, omne corporale licet in vinum confluat, dolorem non possit inferre puro spiritui, ille tamen ignis cruciat illos in inferno. Linguam attende murmurantem, inflammatam à gehenna, quæ ipsos comburat spiritus, illo accedat, illo penetrat.

Inquirunt SS. Patres cur Dominus populum suum puniret, in tortores elegerit ignitos serpentes: *Misit ignitos serpentes*. Serpentes erant qui quasi ignis essent, favebant sicut scintilla & flammæ comete, suis urebant moribus, virus, ut ignis, calidissimum evomebant, quod comprehensos exurebat, mortemque inferebat atrocissimam. Congruum sanè supplicium, culpæ correspondens: hoc namque Deo frequentissimum est, ait D. Chrysostomus. Quintimo & ipse Spiritus S. de illis locutus sic ait, interprete D. Cypriano. *b. Per ea quæ peccat quis, per hæc & torquetur*. Erat eorum peccatum lingua murmuratoria: nam contra Moysen, Aaron, imò ipsum Deum oblocuti sunt *c. Murmuravit populus contra Dominum*. Est autem lingua detractoria serpens adurens, sagitta cum carbonibus desolatorijs: fit igitur supplicium, serpentum morsus desolatorius, cui nullum in terris invenitur sanatio remedium. *Inquietum animal, plenum veneno mortifero*.

Alludit, ut opinor, D. Iacobus, illis locutus, quibus Dominus Ægyptios multavit, tam mortifero plenis veneno, ut Pharaos Rex illas mortem appellavit. Expendunt SS. Patres diuino spiritu colluctari decumanas illas plagas, seuque flagella, quibus omnipotens obliquum illud durumque cor Pharaonis eiusque populi castigavit: eum enim sciamus, Deum tanto numero, pondere ac mensura in omnibus procedere, tamen singulariter in flagellis, quæ immittit condigna sceleribus. Magnam habent in iudicium decem illa supplicia mysterium, estque hoc verum, quod sicut Pharaos, atque Ægyptij Dei decem sunt mandata transgressi, decem illos ita flagellis iustus iudex visitavit, ut quoque peccato quod contra quolibet mandatum commiserant, conveniret. De quo D. August. ut arios, ita perdoctos habet tractatus. Octava

plaga seu flagellum debebat culpæ continere, quam contra octavum commiserant præceptum. O qua plaga fuit ista adeo fortis, virus locustæ, oris adeo ferocis, ut omnem ademe i arboribus, plantis, floribusque pulchritudinem, nec non omnem terræ viretatem. *Deuorata est herba terra, & quicquid pomorum in arboribus fuit, quæ grando dimiserat, nihilque omnino virens relictum est in lignis & herbis terræ*. O quam mortale virus, quod omnes invadit arbores venustissimas, omnemque earum consumit fecunditatem, nullum dimittit florem odoriferum quem non deuoret, nec luxuriantem plantam quam non devastet.

Tanta verò fuit hæc plaga, ut ipse Pharaos mortalem eam esse iudicaret, & mortem appellaret, quando illam ferre non sustinens Moysen vocavit & Aaronem, supplicans, Deum rogavit, animalia illa adeo mortifera ac venerata auferre dignaretur. *Rogate Dominum Deum vestrum ut auferat mortem istam*. Admirer maxime, quod cum septem alie præcessissent plagæ, & illarum multæ mortifera, velut sexta, nempe pestilentia, quæ cuncta animalia in campis percussit morte percussit, & septima grandinis adeo terribilis, ut quotquot homines, quotquot tangeret animalia, occideret, nullam illarum Pharaos vocavit mortem, nisi plagam locustarum, quæ totam arborum, plantarum, florumque rodebat, perdebaturque pulchritudinem. Attende quod sit plaga octava in penam peccati contra octavum præceptum, quod est detractionis, linguæque peccatum. *Non falsum testimonium dices, contra proximum tuum*. Hæc pena peccati declarat linguæ qualitatem, est enim animal mortiferum locusta devoratrix quæ nec arborem fructibus gravidam, nec plantam medicam, nec flores præterit odiferos, omnia demolitur. Nec electionem omittit, nec religionem, nec virginem reclusam, nec viduam solitariam, nec virum dignitate primarium, nec plebeum, omnes in perit, omnes inficit, omnes interficit. A tali damno morteque liberet vos Deus.

§. 10. *Lingua venenum mortiferum est infamatori, infamato, & auditori: ideo laqueus vocatur malus.*

Advertit autem eleganter D. Bernard. hoc venenum ipso aspersione veneno esse damnosus: hoc etenim ipsum tantum in lingua, inficit qui mordetur, non ipsum serpentem qui cordis.

Prov. 12. 13.

I.
Lingua
laqueus
malus.

D. BERN.

*Hom. ad
baptizat.*

Eccel. 18.

22.

a. Reg. 17.

11.

Lingua
damna.

Eccel. 18.

16.

mordet. Linguae vero male venenum, virum occidit in honore suo, bono nomine ac dignitate, & si sum qui mordet pariter interficit, insuper & audientes. Huic materiae est sententia conueniens Spiritus S. *Propter peccatum labiorum vicina proxima malo.* In Graeco clarius *In peccato labiorum laqueus malus*: laqueus malus est peccatum quod ore committitur. Duae de hoc allignantur rationes, prima D. Bern. quam tetigimus, quod dicatur laqueus malus, eo quod irretiat, capiatque plurimos. Laqueus comprehendere solet perdicem, leporem, virum: at tamen quam malus ille foret laqueus, qui collo alterius iniectus, quem satellites iustitiae ministri student illaqueare, pariter & ipsum iocorem, omnesque spectantes irretiret, & omnes nemine excepto praefocaret? Talis est lingua maledicte laqueus (ait D. Bern.) primo namque irretit eum & perdit de quo obmurmuras, secundo irretit perditque te detrahentem, qui tortoris velut officio fungens, alterum enim in honore suo suspendis. Tertio capit & illaqueat omnes astantes. *Ferocissima plantae uiperam, nimirum, quae iam lethaliter vires insensu statu uno.* Primo destruis & illaqueas illum, de quo male loqueris, cum illi honorem adimas: qui sepe, ipsa vita pluris aestimatur. Heu quot lugemus irretitos, qui sua non possunt fortunae incrementa prosequi hoc laqueo perditu & comprehensu! quot puellae nebiliores? Quot coniugatae honestiores? quot pij religiosi perditu, per hoc quod de illis male detraxilli?

Hoc optime declarauit Spiritus S. inquit D. Chrysost. dum ait: *Multis occiderunt per gladium, sed non sic quasi qui interierunt per linguam suam.* Nullus est gladius qui tot iugulet, ut mala lingua. Exaggerat Spiritus S. inuicti ducis Dauidi fortitudinem: qui cum omnium esset fortissimus: ipse quasi tenerissimus ligni vermiculus, qui octingentos interfecit imp. in uno. Lingua tenerissima videtur, ut vermiculus: *Tenerissimus vermiculus*, & impetu uno sedum edlingentos, sed octo millia interficit: cum uno impetu velut acuta nouacula (teste ipso Regio Propheta) honorem sanamque enecat monasterij monachum, & totius chori Ecclesiae Cathedralis, & vnius urbis oppidanorum. Audite Spiritum S. *Lingua terribilis multos conuoluit, ciuitates muratas destruxit, domos magnatorum effodit virtutes popularum concidit, gentes fortes dissoluit, mulieres viras cecit & presauit eas laboribus suis.* Haec verba singulariter ponderanda sunt, quo male lin-

guae iocumenta conspicias.

Obijcies mihi (inquit D. Bern.) quid hoc in aliquos lingua interficit: qui fieri potest, cum lingua res sit adeo tenera, & videas, quod ita vixens post maneat ille, cui detraxilli, quam antea fuerat? quis credat, quod res adeo leuis, ut vnicum verbum; sibilis aurae ex ore progressiens, illico transeat, alterumque confodiat? Parum videtur hoc referre cum frequenter in ore habeamus verba & & pluma a vento circumferuntur (a) *Dicitur leuis res est sermo, tenera mollis, & exigua caro, lingua dicitur hominis, quis sapiens magni ponderis?* O frater noster (ref. plura) quod non leue in illa gat vulnus, sed ad intima penetret cordis. *Leuis quidem res sermo, quia leuiter vocatur, sed grauius vulnerat, leuiter transiit, sed grauius vrit, leuiter penetrat animum, sed non leuiter exit, profertur leuiter, sed non leuiter reuocatur, facili volat, mihi ideo facile violat charitatem.* Quid minoris substantiae quam musca? vicia tamē sufficit, ut liquorem perorat pretiosum. Lancem habes ferculi optimi quod comedas, forte fontem Ligea incidit illi musca: o quis horret, illam exime, mouet et enim stomachum: *Musca moriens perdit suam suauitatem vnguenti.* lucidens musca substantiam non perdit vnguenti, nec pretii cordialis nec liquoris optimi, sed tantum eius munditiam inquinat acerbitate suauitatem. Talis est in ala lingua, substantiam vitamque non perdit de quo male loquitur, quicquid impetit, sed eius munditiam corrumpit, amaricat homini famam odorem, gratiam, rominis reputationem. *Nihil res est, musca moriens, sed exterminat oleum suauitatis.* Quid fumo exiluit, nihil hominis attende qual in reddat imaginem, quam insidit quam nigram, quam a primo colore distinctam, talis est mala lingua. Quot vasa liquoribus pleia pretiosis videmus per has muscas odoris amissile suauitatem? quot venustas in agnibus obfuscatas, colore vicio, pulchritudine splendore spoliatas? Mala igitur lingua occidit primo illum de quo detrectat & loquitur murmurator.

Ad rem ponderat D. Hieronimus illa verba Salomonis: *Sicut mordet serpens in silentio, sic qui fra-* *tri suo oculum detrahitis.* Nec illud tantummodo adfert documentum; insuper & illum ipsum occidit, qui illam mouet, & loquitur, in quo illud Davidis impletur, *Gladius cordis inuertit in corda ipsorum.* Quia in seipsis charitatem, animam vitam, extinguunt ait D. Bern. *An non amittunt vitam, detractores Deo odibiles? Deo nuncupantur odibiles, quia quod Deus praeter ceteris amat, charitas est, & hanc illi interficiunt, illamque offendunt.*

D. BERN. deplorare conuersationes, quibus dicere solemus
Loco sit. Domine: Licet confabulari, auri; donec hora pre-
tereat; donec talis veniat, donec se calor remita-
rat, donec canus ambulatum. O donec hora pre-
tereat, O donec pretereat hora! Heu ratio: em in-
concinuam confabulemur, donec pretereat ho-
ra, sed nec vides (o te infelicem) id quod ais;
sicine queris, sicine delideras quomodo tem-
pus, horaque preterfuit? In quem finem pec-
nitentiam peccatorum? vt operibus iustes pietatis,
quibus vitam merearis sempiternam? An non au-
dis monentem te Spiritum S. Particula dies bona
non se pretereat? Quia non aliquid in tuae facias
anime utilitatem. Infaustus ille operarius, qui
cum certum habeat semini. Ad tempus occasiones
querit quibus illud risibus iocisque transigat in-
fructuose: certo namque certius, nullam colliget
messem. O ter infelicem latronem, qui tempore
illo sibi ad sui concessio defensionem, illud cytha-
ram percussione consumit. Vae pauperi, qui tem-
pus signatum eleemosynam conquirendi illud lu-
sibus impendit. O donec pretereat hora! O donec
pretereat hora! Cum ergo tempus confabulatio-
nibus teras, aduerte (inquit) quod nedom dam-
num incurtis perditionis temporis, quo ad vespe-
ram lugebis te non hoc fecisse, ad quod tibi fue-
rat concessum, sed nouas tibi cumulas obligau-
eris. Nosti etenim, quod non mentitur, qui tibi
dixit: Quoniam omne verbum otiosum, quod locu-
ti fuerint homines, reddent rationem in die iudicij.

Eccl. 14. 14
VI.
Similitu-
do.

Mat. 12.
36.

VII.
Otiosa
verba vi-
tanda

D. BERN.

Psal. 55.

Illud nota: Omne verbum: vt nec vnum preter-
labatur: ita vt, quotquot verba protuleris otiosa,
tot nouas tibi cumules in diem iudicij rationes.
Et de si otiosis ta stricta reddenda sit ratio, quan-
ta de murmuratorijs, detractorijs, nociuis? Adest
D. Bernard. Si de omni verbo otioso, quod locuti
fuerint homines, Deo sunt reddendi rationem in die
iudicij, quanto descriptius de verbo mendacij, mor-
daci, & iniurioso? de elato, vel lasciuo, de adula-
torio aut detractorio iudicabuntur? Hinc collige
(mone) qua debeat prudentia & cautione inter
homines conuersari, peruerse lingue damnum
conspiciens, tot caedium matris. Optime de illa
David: Lingua eorum gladius acutus. Gladius
equidem auceps imo triceps est lingua detractoris.

§. 11. Lingua laqueus malus est, vt declarat
Magistri à Victoria, Castro, & D. V. Vincius
Forsariensis.

Secundatio, ob quam lingue laqueus ma-
lus dicatur eam esse dicimus, quia vitulenta
maledicentia, nodus est cecus, qui non fa-
cili negotio dissoluitur, nodus est in hio fenco-
si rudentes iodo, vel funes grossiores coutrin-
xeris, nullâ operâ dissoluitur, vt eius nullum ap-
pareat vestigium, attamen si filum sericum te-
nerrimum nodo coarctaueris, illum dissolue-
laboris habet plurimum, nec vnquam ita concin-
ne dissoluitur, quin filum aliquatenus ledatur,
atteratur, & dirumpatur. Si quempiam in bonis
lascias, nodus est in rudente, qui facillimè potest
dissolui, ita vt nulla læsio superfit. Si vixeris Ve-
neris carnis sectando delicias, dissolui potest
hic nodus: sufficienti poenitentia, tantam illi im-
ponendo poenitentia amaritudinem, quanta fuit
luxuria vel luptas. Illud perficiens. Quam glo-
rificauit se & in delicijs fuit, sanum date illi ser-
mentum, & luctum. Attamen honorem aduentu
aletri detractoribus, oblocutionibus, nodum in
silo serico conscinxisti tenerrimo, nihil enim ho-
nori antefertur, ne putes, quod illum tam inte-
grè dissolues, quin diruptus, incompositus, lace-
que remaneat: etenim nunquam, omnimodâ tes-
titus honorem satisfactione, quem lacrali
detractio: nec tanta illum restituit: loqueris
libertate, quantâ loquebaris nominis iniuriam,
nec qui te audit, tam facillè tibi credit, quan-
do dicta renouas, quam dum dixisti: Prouerbum
est, mendacium seu detractio similis est malo
semini, sicut in terra est maledicta, si in alia her-
ba semen inieciatur, radices agit adeo profundas,
vt eam vix vnquam eradicaueris, & si hinc cut-
leris, illinc alia remanet radix iterum pullula-
ra. Laqueus malus est, nodus cecus, in alacris
damnum, & in tui grauamen: raro unquam, il-
lum vt teneris, dissoluis.

Idcirco (sicut notat Agellus modernus au-
tor) Spiritus S. nullum illi videtur reliquisse re-
medium. Die quodam Propheta Regius dolore
torquebatur non minimo, melancholicus, tristis
nimis, molestus, testimonia perpendens, que
glorie suæ & nominis inuidi, in eum suscita-
rant. Hinc damno reparando insufficientia iudi-
cabat omnia terra remedia, que circa ad Domi-
num supplex recurit. Ad Dominum cum tribula-
ter, clamant. Graui premebat tribulatione, que
co-